

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Karla Kondra a soudců JUDr. Igora Pařízka a Mgr. Ley Pavlovové ve věci

žalobkyně: [redacted], narozená [redacted]
bytem [redacted]
zastoupená advokátem Mgr. Milošem Znojemským
sídlem Velké náměstí 29, 500 03 Hradec Králové

proti
žalovanému: [redacted], narozený [redacted]
bytem [redacted]
zastoupený advokátem JUDr. Janem Malým
sídlem Sokolovská 5/49, 186 00 Praha 8

o vypořádání společného jmění manželů

k odvolání žalobkyně proti rozsudku Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 3. 6. 2021
č. j. 20 C 372/2016-307

takto:

- I. Rozsudek okresního soudu **se mění** jen ve výroku pod bodem I o lhůtě k plnění tak, že žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni částku 147 311,50 Kč do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku. Jinak se rozsudek okresního soudu **potvrzuje**.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odůvodnění:

1. Odvoláním napadeným rozsudkem okresní soud uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni na vypořádacím podílu částku 147 311,50 Kč s tím, že žalovaný je oprávněn splácet žalobkyni tuto částku ve splátkách po 3 000 Kč měsíčně tak, že první splátku je žalovaný povinen zaplatit žalobkyni do patnácti dnů ode dne právní moci rozsudku a další vždy do 15. dne toho kterého následujícího měsíce, až do úplného zaplacení dluhu, pro nesplnění některé splátky může žalobkyně žádat o zaplacení celé pohledávky, toto právo může uplatnit nejpozději do splatnosti nejbližší příští splátky, a co do částky 121 530,50 Kč žalobu zamítl (výrok I). O nákladech řízení rozhodl soud prvního stupně tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II).
2. Okresní soud rozhodoval o žalobě, kterou se žalobkyně domáhala vypořádání společného jmění manželů. Žalobkyně navrhla, aby byl vypořádán úvěr u [REDACTED], ze kterého byly uhrazeny výlučné závazky žalovaného a dále vypořádání splátek hypotečního úvěru, který vázl na nemovité věci žalovaného. Žalovaný se k žalobě vyjádřil tak, že by měla být zamítnuta, neboť požadavek žalobkyně považoval za rozporný s dobrými mravy, když v nemovité věci, na které vázl hypoteční úvěr, uspokojovali s žalobkyní své bytové potřeby, navíc namítal, že mu pro potřeby domácnosti přispívali jeho rodiče, přičemž z těchto příspěvků hradil mimo jiné i splátky hypotečního úvěru. Okresní soud posuzoval právní vztah mezi účastníky podle § 710, § 736, § 740, § 742, § 765 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“). Uzavřel, že žalovaný ohledně podstatných okolností významným způsobem měnil verze, které si vzájemně i v určitých ohledech odporovaly a nebyly potvrzeny výsledky provedeního dokazování, a proto nemohl soud vzít za prokázané, že ve skutečnosti byl dluh z hypotéky hrazen rodiči žalovaného. Bylo tedy nutné splátky hypotečního úvěru vypořádat. Okresní soud po provedeního dokazování konstatoval, že splátka hypotéky byla ve výši 6 791 Kč, manželství trvalo ukončených 55 měsíců a společné manželské soužití v nemovitosti žalovaného trvalo 26 měsíců. Za tuto dobu společného soužití okresní soud uzavřel, že žalobkyně nemá nárok na vypořádání hypotečních splátek, neboť v nemovitosti žalovaného byla uspokojována bytová potřeba rodiny. Výše splátky úvěru se v konkrétním případě nijak nevyvíkala tomu, aby dle § 690 o. z. nemohla být považována za příspěvek manžela na uspokojování potřeb rodiny a rodinné domácnosti, zvláště když se jednalo o splátky hypotéky za dům, ve kterém rodina žila. Proto okresní soud považoval splátky hypotéky uhrazené ze společného jmění manželů za dobu, kdy trvalo soužití účastníků v předmětné nemovitosti, za součást spotřebního společenství, které se v řízení o vypořádání rozvodem zaniklého společného jmění manželů nevypořádává. Vypořádací podíl byl tedy vypočten ze splátek hypotečního úvěru za dobu, kdy již manželé nežili společně v nemovitosti žalovaného, tedy za 29 měsíců po splátce 6 791 Kč, celkem tedy bylo vynaloženo ze společného jmění na úhradu hypotečního úvěru žalovaného 196 939 Kč, žalobkyni náleží 1/2, tedy 98 469,50 Kč, dále bylo ze společných prostředků vynaloženo na úhradu výlučných závazků žalovaného celkem 97 684 Kč, tedy žalobkyni náleží 1/2, tedy 48 842 Kč. Vypořádací podíl v celkové výši 147 311,50 Kč uložil soud žalovanému uhradit žalobkyni v měsíčních splátkách po 3 000 Kč pod ztrátou výhody splátek. O nákladech řízení rozhodl okresní soud podle § 142 odst. 2 o. s. ř., podle kterého měl-li účastník úspěch ve věci pouze částečný, soud náhradu nákladů řízení poměrně rozdělí, popřípadě vysloví, že žádný z účastníků nemá na náhradu nákladů právo.
3. Proti rozsudku podala odvolání žalobkyně, která nesouhlasila s výpočtem vypořádacího podílu, zejména s tím, že nebyly vypořádány splátky za dobu, po kterou manželé sdíleli společnou domácnost v nemovitosti žalovaného. Žalobkyně se proto domáhá přiznání částky 88 823 Kč, když za 26 měsíců společného bydlení bylo uhrazeno na hypotéku 176 566 Kč a podíl náležející žalobkyni je právě 88 823 Kč. Žalobkyně nesouhlasí se závěry okresního

soudu, že žalobkyně nemá nárok na poměrnou část placených hypotečních splátek po dobu společného soužití v nemovitosti žalovaného, neboť i ona vlastní v téže obci nemovitou věc, ve které mohli s manželem uspokojovat své bytové potřeby. Hypoteční splátka by tak byla hrazena bez ohledu na způsob využití nemovitosti. Žalobkyně dále připomněla, že žalovaný v době před uzavřením manželství měl finanční potíže, se kterými mu žalobkyně pomohla tím, že si krátce po uzavření manželství vzali úvěr, ze kterého byly závazky uhrazeny. Kdyby tak neučinili, s největší pravděpodobností by se žalovaný dostal do exekuce. Proto žalobkyni připadá nespravedlivé, když jí nebyla přiznána polovina hypotečních splátek za dobu společného soužití. Žalobkyně taktéž vyslovila svůj nesouhlas se lhůtou k plnění, když má za to, že by žalovaný byl schopen uhradit vypořádací podíl do 3 měsíců od právní moci rozsudku. Rovněž sporovala závěry okresního soudu o nákladech řízení, kdy má za to, že její úspěch ve věci byl cca 60 %, a proto navrhuje přiznání poměrné náhrady nákladů řízení.

4. Žalovaný se k podanému odvolání vyjádřil tak, že argumenty žalobkyně ohledně jejího vlastnictví nemovitosti jsou liché, neboť Nejvyšší soud již v této věci uzavřel, že to není podstatné, když fakticky bytové potřeby rodiny byly uspokojovány v nemovitosti žalovaného, nikoliv žalobkyně. Rovněž zpochybnil úvahy žalobkyně ohledně konsolidačního úvěru, ze kterého byly uhrazeny výlučné závazky žalovaného, když tento nárok jí byl okresním soudem přiznán a s vypořádáním hypotečního úvěru nijak nesouvisí. Stran splácení vypořádacího podílu se žalovaný vyjádřil tak, že toto je přiměřené okolnostem případu a jeho majetkovým poměrům. K nákladům řízení uvedl, že úspěch žalobkyně byl 54,8 %, tedy jen nepatrně vyšší, a proto bylo namísto nepřiznat náhradu nákladů řízení žádnému z účastníků. Uzavřel, že dle jeho názoru bylo rozhodnutí soudu prvního stupně vydáno v intencích závazného právního názoru Nejvyššího soudu, a proto navrhl jeho potvrzení.
5. Krajský soud k odvolání žalobkyně přezkoumal správnost rozsudku okresního soudu a dospěl k závěru, že odvolání je částečně důvodné, a to co do otázky lhůty k plnění, jinak jej shledal neopodstatněným.
6. Krajský soud musí připomenout, že se jedná v dané věci již o třetí rozhodnutí. Ve věci již rozhodoval Nejvyšší soud České republiky, a to rozsudkem ze dne 28. 1. 2021 č. j. 22 Cdo 3428/2020-287, přičemž právním názorem vysloveným v tomto rozhodnutí je okresní i krajský soud vázán. Dovolací soud ve svém rozhodnutí nesouhlasil s názorem vysloveným odvolacím soudem v předchozích rozhodnutích, konkrétně s tím, že s ohledem na to, že během manželství byly hrazeny dluhy žalovaného z masy tvořící společné jmění manželů, je spravedlivé, aby se žalobkyni dostala patřičná náhrada. Odvolací soud nepřijal argument žalovaného, že v jeho nemovitosti byly uspokojovány bytové potřeby a z tohoto důvodu by splátky hypotéky neměly být započítávány, protože jinak by rodina musela platit nájem, neboť žalobkyně sama vlastní nemovitou věc, ve které své bytové potřeby mohla uspokojit, ostatně tak činí v současné době. Navíc z této logiky plyne, že sám žalovaný by případnou hypotéku musel hradit, i kdyby v této nemovitosti rodina nebydlela. Tento závěr dovolací soud nepřijal a uvedl, že naopak skutečnost, že účastníci bydleli společně v nemovitosti žalovaného, lze splátky hypotečního úvěru považovat za peníze vynaložené na potřeby života rodiny a potřeby rodinné domácnosti, které se nevypořádávají. Nejvyšší soud uzavřel, že *„je-li v době trvání SJM ze společných prostředků hrazena hypotéka na nemovitost, ve které bydlí, resp. ji užívá rodina manželů, a jde tedy i o peníze vynaložené na potřeby života rodiny a rodinné domácnosti, je třeba zjistit, jakou částku by bylo nutno vynaložit na zajištění stejného či podobného bydlení na základě jiného právního důvodu (zejména nájmu). Jestliže by částka vynaložená na splátky hypotéky byla stejná nebo i nižší, neměl by ten, na jehož nemovitost byly prostředky takto vynaloženy, v zásadě povinnost tento vnos nabrazovat. Jestliže by však např. měsíční splátky hypotéky byly vyšší než (potenciální) nájemné, bylo by třeba přistoupit k poměrné úhradě toho, co bylo na splátky hypotéky*

vynaloženo“. K nemovitosti ve vlastnictví žalobkyně se pak dovolací soud vyjádřil tak, že v této nebyly uspokojovány bytové potřeby, a proto to není relevantní námitka.

7. Krajský soud tedy rozhodnutí okresního soudu přezkoumával v intencích výše uvedeného rozhodnutí Nejvyššího soudu a dospěl k závěru, že soud prvního stupně postupoval v souladu s právním názorem vysloveným v tomto rozhodnutí, když se zejména vyjádřil k tomu, že hypoteční splátka ve výši 6 791 Kč je spíše nižší než částka, kterou by v daném místě a čase zaplatili za nájem srovnatelné nemovitosti, ve které by mohli žít, proto dospěl k závěru, že v tomto případě je namístež nevypořádávat splátky za dobu, kdy manželé žili společně v předmětné nemovitosti. Protože názor vyslovený odvolacím soudem v předchozích rozhodnutích byl překonán nadřízeným soudem, nezbylo, než tento výklad respektovat.
8. S čím však krajský soud nemůže souhlasit, je lhůta k plnění, když okresní soud stanovil žalovanému povinnost splácet vypořádací podíl splátkami ve výši 3 000 Kč, pod ztrátou výhody splátek, aniž by však tento postup odůvodnil. Podle § 160 odst. 1 o. s. ř. platí, že uložil-li soud v rozsudku povinnost, je třeba ji splnit do tří dnů od právní moci rozsudku nebo, jde-li o vyklizení bytu, do patnácti dnů od právní moci rozsudku, soud může určit lhůtu delší nebo stanovit, že peněžité plnění se může stát ve splátkách, jejichž výši a podmínky splatnosti určí. V judikatuře je zastáván názor, že delší lhůta případně plnění ve splátkách je výjimkou, pro jejíž uplatnění by měly svědčit konkrétní okolnosti případu a racionální důvody zohledňující zejména povahu projednávané věci, přiznaný nárok a osobní poměry účastníků. Soudy musí s ohledem na konkrétní okolnosti případu zvážit, zda využití této možnosti nezaloží nespravedlivou rovnováhu mezi zájmy sporných stran (srov. viz usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 1. 2017 sp. zn. 22 Cdo 5352/2016 nebo usnesení NS ČR ze dne 27. 2. 2018 sp. zn. 32 Cdo 5741/2017). V daném případě, kdy řízení o vypořádání společného jmění manželů trvá již 5 let, přičemž od počátku se jeví, že bude mít žalovaný povinnost platit žalobkyni vypořádací podíl, pak bylo namístež, aby si žalovaný již na tuto platbu spořil. Nemůže jít k tíži žalobkyně tvrzení žalovaného, že nemá v tuto chvíli dostatek peněžních prostředků na zaplacení přisouzené částky. Navíc má krajský soud za to, že je zcela nepřiměřené, aby vypořádací podíl byl splácen více než 4 roky, čímž by byl žalovaný nedůvodně zvýhodněn oproti žalobkyni. Proto soud v tomto ohledu změnil rozsudek okresního soudu a určil lhůtu jednoho měsíce, když zohlednil, že si žalovaný (pokud je pravdivé jeho tvrzení, že nemá tuto částku k dispozici) bude možná muset obstarat prostředky například sjednáním úvěru.
9. Ohledně nákladů řízení má odvolací soud za to, že v této otázce bylo rozhodnuto správně v souladu s § 142 odst. 2 o. s. ř., když poměr úspěchu a neúspěchu u obou účastníků je v zásadě stejný.
10. S ohledem na výše uvedené krajský soud podle § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. rozsudek změnil ve lhůtě k plnění tak, že žalovanému uložil povinnost zaplatit žalobkyni vypořádací podíl ve výši 147 311,50 Kč ve lhůtě jednoho měsíce od právní moci rozsudku a ve zbytku dle § 219 o. s. ř. rozhodnutí soudu prvního stupně jako věcně správné potvrdil.
11. O nákladech odvolacího řízení rozhodl soud také s odkazem na § 142 odst. 2 o. s. ř., když úspěch žalobkyně a žalovaného byl téměř stejný, proto nepřiznal náhradu nákladů odvolacího řízení žádnému z účastníků.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je dovolání přípustné jen za podmínek stanovených § 237 o. s. ř. Dovolání se podává do dvou měsíců ode dne doručení rozhodnutí odvolacího soudu u soudu, který ve věci rozhodoval v prvním stupni s tím, že rozhodovat o něm bude Nejvyšší soud České republiky.

Hradec Králové 2. září 2021

JUDr. Karel Kondr v. r.
předseda senátu